

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola

Hviezdoslavova 24

979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

**pre žiakov ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
s vyučovacím jazykom maďarským**

9. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

Hodinová dotácia predmetu

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	9.ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	1
ŠkVP	4

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS) je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

Obsah vyučovacieho predmetu RKS je rámcový. Postupuje sa v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumieť sa hovorenou rečou, sa odporúča okrem vyučovacieho predmetu RKS zaradiť aj vyučovací predmet Augmentatívna a

alternatívna komunikácia (ďalej len AAK). Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Užívateľmi AAK sú obvykle osoby s oneskoreným alebo narušeným vývinom reči, alebo symptomatickými poruchami reči. V ich klinickom obraze je poškodenie rečových centier v mozgu alebo iné poškodenie CNS. Príčiny a prejavy NKS a nehovorenia sa niekedy spájajú s viacnásobným postihnutím. Pri viacnásobných postihnutiach dochádza k vzájomnému prelínaniu vplyvov jednotlivých postihnutí.

RÁMCOVÝ OBSAH VYUČOVACIEHO PREDMETU ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI

CIELE

Hlavným cieľom vyučovacieho predmetu RKS je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.

V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému.

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumieť sa hovorenou rečou, sa odporúča používanie augmentatívnej a alternatívnej komunikácie. Podľa individuálnych schopností žiakov sa odporúča kombinovať náhradné a doplnkové komunikačné systémy s hovorenou rečou. U žiakov s hlbokým stupňom mentálnej retardácie sa odporúča využívanie bazálnej stimulácie (koncept podporujúci vnímanie, komunikáciu a pohybové schopnosti človeka, ktorý sa prispôbuje veku a stavu klienta)

Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím ťažkého a hlbokého stupňa je prioritou obsahová stránka.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.

Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach: Jazykové roviny, naratíva, ďalšie schopnosti spojené s rozvíjaním komunikačnej schopnosti, základy čítania a písania.

Pragmatická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.	<p><i>Porozumenie reči</i></p> <p>Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.</p> <p>Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.</p> <p><i>Rozvíjanie expresívnej reči</i></p> <p>Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.</p> <p>Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.</p> <p>Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.</p> <p>Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.</p> <p>Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.</p> <p><i>Rozhovor</i></p> <p>Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.</p>

	<p>Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.</p> <p>Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.</p> <p>Modelové hry, dramatizácia.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.</p>	<p>Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)</p> <p>Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)</p> <p>Kľúčové slová.</p> <p>Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfologické pravidlá.</p> <p>Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).</p>	<p>Nácvik ohýbania slov,</p> <p>nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom,</p> <p>maľované čítanie,</p> <p>doplňovanie a opakovanie viet,</p> <p>odvodzovanie slov,</p> <p>tvorba viet a súvetí,</p> <p>rozvoj porozumenia reči.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Foneticko-fonologická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.</p>	<p><i>Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti</i></p> <p>Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie</p>

Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.	intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.	Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie.	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.
Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).
Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia Serialita (nácvič sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah)
Rozvíjať motorické schopnosti.	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

Základy čítania a písania

9. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **c, y, k**. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

RKS sa prelína celým vyučovacím procesom. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK).

Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou.

Vyučovací predmet RKS sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností

Hodinová dotácia predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	9.ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím.

Cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti, s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času a iné aktivity, a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

9. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať schopnosť spolupracovať s blízkymi osobami a vykonávať jednoduché úkony,

- vytvárať pozitívne vzťahy k spolužiakom a kolektívu,
- zapájať sa do jednoduchých sociálnych aktivít,
- vedieť sa primerane vysporiadať s odmietnutím,
- viesť žiakov k akceptácii rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

OBSAH

Starostlivosť o dobré vzťahy v triede, rešpektovanie a podporovanie detí i dospelých.

Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní.

Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi, vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu.

Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií.

Rozvíjanie individuálnych zručností žiakov pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektíve.

PROCES

Uvedené ciele nacvičujeme prostredníctvom hier, cvičných a modelových situácií. Snažíme sa vyvolať a udržiavať kladné sociálne vzťahy. Vyučujúci používa krátke a pozitívne pokyny. Pri realizácii cieľov zaraďujeme také témy, ktoré sú zamerané na aktuálne potreby žiakov. Pomáhame každému žiakovi hľadať spôsob k spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	9.ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôbovať podľa vybranej používanej učebnice.

Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôbuje individuálnym schopnostiam žiakov.

9. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Upevnenie písania tvaru písmen j, n, d a príslušných slabík.

Nácvik písania písmena **c, y, k**.

Nacvičovanie písania slabík s písmenom c, y, k.

Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.

PROCES

Podľa individuálnych možností žiakov sa snažíme zlepšovať ich grafomotorický prejav, orientáciu na písacej ploche, písanie so správnym prítlakom. Snažíme sa dosiahnuť, aby vedeli napísať niekoľko tlačených písmen, prvé písmeno svojho mena alebo ukázaného predmetu. Naďalej zaraďujeme cvičenia na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekanky.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	9.ročník
ŠVP	2
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele vyučovacieho predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na

pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.

Je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.

Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť prirad'ovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 9,
- oboznámiť sa so základmi numerácie,
- oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou.

OBSAH

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Porovnávanie: viac – menej – rovnako.

Číslo 9. Počítanie do 9. Čítanie a písanie číslice 9. Číselný rad do 9.

Prirad'ovanie predmetov k číslu, prirad'ovanie čísla k skupine predmetov.

Rozklad čísla s názorom.

Základy numerácie, symboly +, -, =.

Oboznámenie sa s používaním jednoduchej kalkulačky.

PROCES

V závislosti od individuálnych schopností učíme žiakov základy numerácie: sčítanie a odčítanie. Žiak musí vidieť zmysel operácie, preto vychádzame z konkrétnej manipulácie s predmetmi. Táto manipulácia je prípravou na pochopenie operácie sčítania a odčítania. Pri manipulácii používame predmety rovnakého druhu.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatika

Hodinová dotácia predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	9.ročník
ŠVP	0,5
Voliteľné predmety	0,5
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom vyučovacieho predmetu informatika je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory. Sú vhodné aj pre žiakov s viacnásobným postihnutím.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou, tabletom samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,
- ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbujeme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

Vzdelávacia oblasť: Človek a príroda

Vecné učenie

Hodinová dotácia predmetu

Vecné učenie	9.ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný vyučovací predmet v prípravnom až 10. ročníku pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom vyučovacieho predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami

bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase, v častiach dňa podľa činnosti,
- rozoznať reálne a vyobrazené predmety,
- poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia

Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov

Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny

Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestností, orientácia podľa pokynov dnu – von, hore - dole

Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie podľa ruky

Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela

Rozlišovanie zdrojov zvuku

Rozlišovanie kontrastných farieb

Poznávanie prírody

Rozlišovanie živej a neživej prírody

Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok

Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov)

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta

Orientácia v bežných životných situáciách

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom

Používanie mobilného telefónu

Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158; nácvik privolania lekárskej pomoci

Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku v lekárni, v obchode, na pošte

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta

Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok

PROCES

Žiaci v učive postupujú podľa vlastných schopností, na jednotlivého žiaka kladieme primerané a splniteľné požiadavky.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia predmetu

Etická výchova	9.ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať

zodpovednosť za seba. Vďaka týmto cieľom etická výchova pripravuje aj žiakov s mentálnym postihnutím na život v rodine, v skupine ľudí.

Pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka, podporuje osvojenie si žiaduceho správania sa.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

9. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

PodĎakovanie a ospravedlnenie

Precvičovanie podĎakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých

Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

PROCES

Žiakov učíme primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedíme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia predmetu

Pracovné vyučovanie	9.ročník
ŠVP	2,5
Voliteľné predmety	0,5
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia

sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejšim.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaradíme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak

zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaradíme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaradíme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných vyučovacích predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ďalších vyučovacích predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam, ako je napr. čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska a iné. K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

9. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti a v dielni,
- rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi.

Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.

Udržiavanie poriadku v okolitom priestore utieraním, zametáním, vysávaním.

Hygiena kúpeľne.

Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.

Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou.

Pranie osobnej bielizne.

Žehlenie bez/ s pomocou.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, šitie.

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, píłka, kliešte, pilník, práca s náradím.

Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami.

PROCES

Rozvíjame pracovné schopnosti žiakov vzhľadom k ich možnostiam a potrebám. Dbáme na správne a bezpečné prenášanie predmetov a manipuláciu s nimi počas pracovného vyučovania.

Pracovnými činnosťami sa snažíme zlepšovať telesnú a manuálnu obratnosť žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia predmetu

Výtvarná výchova	9.ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíja komunikačná schopnosť žiakov, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele vyučovacieho predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,
- zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
- podporovať individuálny vzťah žiakov k farebnej skladbe,
- vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom hustou farbou vyplňať plochu medzi líniami maľby,
- dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania: dokresľovanie koláže, dokresľovanie vystrihnutých častí obrázkov a pod.

Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.

Kresba ľudskej a zvieracej postavy.

Vyfarbovanie predkreslených tvarov.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa odohráva dej.

Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe.

Farebné vymaľovávanie pozadia.

Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami.

Vytváranie reliéfu odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.

PROCES

Vyberáme témy vyvolané citovými zážitkami. Vedeeme žiakov k uplatňovaniu spontánneho prejavu. Ten istý námet môžeme realizovať rozmanitými technikami. Využívame aj techniky,

ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch. Pri modelovaní sa snažíme rozvíjať priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel jednotlivých žiakov, vedieme ich k vystihnútiu trojrozmernosti. Prihliadame na ich individuálne schopnosti.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia predmetu

Hudobná výchova	9.ročník
ŠVP	1
Voliteľné predmety	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predovšetkým vyučovacím predmetom činnostným a zážitkovým.

Na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

9. ROČNÍK

CIELE

- Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických
- nástrojoch.

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vyťukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drierka, bubon, triangel, činely).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.

Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.

Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

PROCES

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedeť ich k zosúlad'ovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia predmetu

Zdravotná telesná výchova	9.ročník
ŠVP	3
Voliteľné predmety	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypíí a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele zdravotnej telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese. Ciele je však potrebné prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,

- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordináčne, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať aktívnu hybnosť,
- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- odstraňovať mimovoľné pohyby,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych
- predpokladov.

OBSAH

Základné zdravotné cviky

Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov. Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.

Chôdza

Chôdza po schodoch.

Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.

Lezenie

Lezenie a plazenie medzi prekážkami.

Beh

Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti.

Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

Skoky znožmo, preskoky.

Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

Hod lopty do diaľky, na cieľ.

Prihrávky vo dvojiciach.

Kop do lopty, nácvik prihrávky.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.

Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guľčkami (podľa možností školy).

PROCES

Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby.

Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

Obsah vzdelávania pre 9.ročník s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 28.08.2019.

V Rimavskej Sobote, 28.08.2019

PaedDr. Iveta Tóthová
Riaditeľka školy